

meligt, og saa er der Discipliner for flere Ting's Bedkommende, hvor der kun er en eneste Mand i hele Landet. Naar han saa laver noget Galimathias paa dette Omraade, som f. Ex. Professore i Statsret, for at nævne et Exempel, har gjort i de senere Aar, saa have vi et Universitetsforhold, der forpligter alle Studenter, der ville være Jurister og Embedsmænd, til, at de ved deres Examen skulle sværge til den falske Statsret, for de have ingen Anden at gaa til for at blive examinerede og ingen Examenkommission. Og som det gaar med Discipliner i enkelte Fag, gaar det ogsaa med Discipliner i andre. Thi nok kan det synes, at der er et stort Tal, men de enkelte Personer ere alligevel saaledes forgrene, at man kun har en enkelt Mand at ty til i de enkelte Fag, medmindre man tyer til Manufakturører eller anden Undervisning. Jeg skal altsaa nu henstille til de Værdie her i Salen og til de Væge med at overveie, om det Spørgsmaal om to Universiteter her i vort lille Land ikke skulde tages alvorlig op.

Hvad selve Forslagets Fremsettelse angaar, da har denne ikke undret mig, den mindre end adskilligt Andet; thi det er sandt, at det er 30 Aar siden, at denne Lov blev helt revideret, og det er sandt, at forsaavidt den er revideret siden, saa er det sket i en noget nedadgaende Retning. Det kunne vi ikke negte. Paa Lønningsforholdene skal jeg isvrigt ikke komme nærmere ind undtagen med den almindelige Bemærkning, jeg har gjort, at jeg sætter Pris paa en stærk Veilighed til Sammenligning af Lønningerne i de forskjellige Stater og af Embedsmændenes Betydning og Arbejde, inden vi gaa til noget om selvt Lønningsforslag i Aar. Vi staa jo nemlig ved saadanne Arbejder særdeles uheldigt, fordi der ikke eksisterer den kvalificerede Tillid mellem Rigsdagens Leder, Ministeriet, og Rigsdagen selv. Det vilde jo være ganske anderledes, naar Forslaget var forberedt efter den Tankegang, der kunde siges at være Gjennemnittet af Rigsdagens, og saa med de loyaleste Oplysninger i alle Maader, hvilke jeg forøvrigt ikke tvivler om, at vi ved Forespørgsel faae. Ledet paa den Maade gennem begge Ting kunde Meget af det Arbejde og de særlige Former, under hvilke vi nu arbejde, falde let. Jeg siger endog, at den ærede Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet efter min Formening ikke kunde undlade at fremlægge disse to Forslag om Lønninger for Universitetet og den polytekniske Lærestanstalt, naar de andre Stater kom med deres forskjellige Lønninger, uden i Virkeligheden at

træde deres Interesser, som i den Henseende staa under ham, for nær. Jeg havde den samme Betragtning i Fjor, at naar man kom med Forslag, der henviste til de Lønninger, som man oppebar der og der, ved Universitetet og polyteknisk Lærestanstalt, saa maa vi, for at der skal blive nogen Sandhed i Overveielserne, netop samtidig have samtlige disse Lønningslove til Overveielse. Det var min Mening dengang, og det er det endnu. — Der er et Forhold her ved dette Lovforslag, som jeg vilde sætte Pris paa blev taget under særlig Overveielse. Vi have nu i 30 Aar lige siden 1849 haft en konstant Sum, der op i Treferne forøgedes ikke ubesigtelig, til videnskabelige Formeraals Fremme, til Hjælp for Ansættelse af Docenter o. s. v. Vi have i vor konstitutionelle Tid haft to Veie, ad hvilke man har tilført Universitetet deis Lærere. Den ene Veie er den at have normerede Professorater; naar et saadant Professorat er ledigt, saa besætter man det, som man besætter et andet kongeligt Embede, i Reglen dog efter Konfistoriums Indstilling eller efter Konkurrence, altsaa — og man kan vel sige selvfølgelig — uden nogen som helst Indflydelse eller Billigelse fra Rigsdagens Side med Hensyn til Lønningen. Loven siger jo, at der skal være saa og saa mange normerede Lærere. Men ved Siden deraf havde man ogsaa den anden, for nævnte Veie, der, navnlig i de sidste 20 Aar, er bleven benyttet temmelig rigelig. Ministeren har paaskjønnet det forleden Dag i sin Udtalelse, og det kan heller ikke nægtes, og jeg er overbevist om, at Universitetet heller ikke nægter det, at ogsaa Folketinget ved mangfoldige Veiligheder, som ganske rimeligt er, har vist sin Interesse for Universitetets Forhold. Denne anden Veie er den: Ministeren faar Die paa en yngre, i et eller andet Fag særdeles begavet Mand, som paa den ordinære Vis ikke kan vente at komme frem ved Universitetet og vinde fast Fod der. Saa henvender han sig til Rigsdagen og faar paa Finantslovens § 21 Nr. 7 a. sin Bevilling til den unge Mand og antager ham midlertidig til Docent. Hvis han da i denne Virksomhed svarer til de Forventninger, man havde til ham ogsaa som Foredrager eller særlig Videnskabsmand i en 3 Aars Tid, kommer Ministeren til Rigsdagen og beder om, at denne Mand maa rykke op til Deltagelse i den for safte Docenter antagne Del af den samme Konto. Ad denne Veie har Rigsdagen øvet i de sidste 20 Aar — jeg vil indrømme ved Deltagelse af Ministeren og somme Tider ogsaa ved Paavirkning fra Rigsdagen paa Ministeren — en meget væ-